

Interview rondom Spoken Word

Cubiss, Surplus en Nieuwe Veste hebben samenwerking gezocht in een serie Spoken Word workshops voor het meidenwerk in Breda Zuid-West.

De meiden hebben workshops gevolgd van Spoken Word Artist Carmen Verduyn en op die manier werkten zij aan taal én aan hun zelfvertrouwen. Cubiss interviewde Lisa van Weerdenburg (Jeugdwerker Surplus Breda) en Carmen Verduyn (jeugd- en jongerenwerker/ Spoken Word Artist).

Lisa, ik hoor dat je samen met Cubiss een leuk project hebt opgestart, vertel!

Lisa: “Ik werk met meidengroepen, Zij komen na school, op donderdagavond, bij elkaar. Het is open inloop, je komt als je zin hebt. Je kunt weer weggaan als je wilt.

We wilden iets met taal doen en hebben daarin samengewerkt met Breda Taal van Nieuwe Veste en Cubiss. Het ging om een pilot met spoken word workshops.”

Meidengroepen en taal, werkt dat?

Lisa: “Het gaat om meiden tussen de 9 en 14 jaar, afkomstig uit vluchtelingengezinnen of van de tweede generatie. Ze zijn wel met taal bezig, maar niet persé met Nederlandse taal. Taal op school vinden de meiden stom. Door middel van de pilot spoken word hebben we ervoor gezorgd dat de meisjes op een positieve manier met taal bezig zijn, zonder dat ze zich bewust zijn dat ze met taal bezig zijn.”

Cubiss heeft bij de taalheldenverkiezing een korte workshop spoken word georganiseerd, de workshop werd verzorgd door Carmen. Voor dit project hebben we wederom Carmen gevraagd.

Wat is spoken word?

Lisa: “Spoken word zit tussen rappen en dichten en poëzie in. Het is het voordragen van tekst op een ‘sprekende’ manier. Je vertaalt woorden in zinnen, je laat echt voelen wat je met je tekst bedoelt.”

Carmen: “Eigenlijk is het alles wat onder gesproken woord valt, het schrijven om voor te dragen. Daar zitten wel gedragsregels aan: ben jezelf, pak je podium en maak geen excuses voor wat je gaat zeggen. We willen niet dat je op de tafel gaat staan en dan begint met: ‘ja sorry, het is nog helemaal af.’ Of ‘Het is niet zo goed als de anderen.’ Wij maken tijd vrij om naar jou te luisteren, het enige dat we willen is dat jij vertelt wat jij belangrijk vindt om te delen.”

En gingen de meiden meteen aan de slag?

Lisa: “Carmen heeft de groep gevraagd of ze teksten wilden schrijven. Carmen: “Free write, daar beginnen we altijd mee, omdat mensen nog nooit geschreven hebben. De opdracht is: zet je pen op papier en schrijf 15 minuten. En als het wekkertje gaat, dan zet je een punt. Niet stoppen en niet schrappen, gewoon schrijven. “

Maar wat moet ik dan opschrijven, vroegen de meiden, de opdracht bleek te vaag. Dus vroeg Carmen of de meiden antwoord wilden geven op vragen zoals: wat doe je vandaag?

Lisa: “Zo krijg je trouwens ook meteen een goed beeld van wat leeft onder de meiden. Opvallend is dat veel stukken gingen over hoe het in de klas gaat tussen leerlingen onderling. En over ziekenhuisbezoek, huisdieren, maar ook pestgedrag, discriminatie en het ‘er niet bijhoren’ gevoel.”

‘Juf Carmen’ werkte die teksten uit. Het was eigenlijk de bedoeling dat de meiden de teksten voor zouden dragen. Maar dat bleek een stap te ver. De meiden vonden het lastig en vooral ook eng om te gaan staan en voor te dragen. Om de druk er af te halen is de performance zelf wat naar de achtergrond geschoven.

Lisa: “We zijn begonnen met het schrijven van woorden. Dat was meteen een mooie les: hoe schrijf je woorden. Hoe interpreteer je woorden? Wat betekenen die moeilijke woorden?”

De meiden bleken echte doeners; ze wilden iets maken en ze wilden boeken hebben! Stichting Books 4 life heeft twee tassen vol boeken gedoneerd. De kinderboeken hebben de dames mee naar huis genomen. Bij de boeken voor volwassenen bleken een aantal oude, vervallen boeken te zitten. Lisa: “We hebben blaadjes uit de boeken gescheurd. Het waren echt versleten boeken hoor!”

Carmen: “Die blaadjes hebben we gebruikt voor Black out poetry: je gebruikt een bladzijde om een nieuwe zin te maken. Je laat woorden wit en maakt de rest zwart. Je focust dan op andere dingen, namelijk op het plezier van taal en hoe interpreteer je woorden. Daarnaast leren de meiden formuleren. Ze moeten zelf op een nette manier om bijvoorbeeld de schaar vragen aan een ander. Ook dan ben je met taal bezig.”

Lisa wilde een boekenkastje voor de boeken die na het scheuren over waren, een blijvende zwerfboekenkast. De meiden hebben samen aan de kast gewerkt, ze hebben groentekratjes beplakt met kranten en teksten, graffiti en uiteindelijk hun namen erop vermeld.

Uiteindelijk is er geen voordracht geweest, maar hebben de meiden laten zien wat ze samen hebben gemaakt en wat ze zelf hebben geleerd. Dat vonden ze prettiger. De workshop was meer informatief, en daardoor makkelijker voor deze groep meiden.

Is de reeks wel afgesloten, zonder voordracht?

Lisa: “Natuurlijk was er een afsluiting! We hebben de ouders uitgenodigd, en de meeste zijn gekomen. Daar waren we heel erg blij mee. De meiden lieten aan hun ouders zien wat ze gedaan hebben. We hebben er echt een feestje van gemaakt.

Breda Taal was ook aanwezig. Zij heeft de ouders geïnformeerd over taal- en digitale ondersteuning voor volwassenen. Een mooie bijkomstigheid. “

Wat waren de reacties?

Lisa: “De meiden waren blij dat ze vooral dingen konden doen, doeners die ze zijn. Het klikte erg goed met Carmen, de meiden vonden het erg leuk als ze aanwezig was en haar ideeën sprak de meiden aan.”

Carmen: “Ik heb veel knuffels gekregen, daar werd ik erg gelukkig van!”

“We hebben geleerd dat het heel moeilijk is om kinderen enthousiast te maken voor iets dat helemaal niet bij hen past. Dat moet je dus niet doen. Maar hoe kunnen we wel aansluiten bij de groep? De beste manier is gewoon te vragen wat vind je leuk en wat niet. We gaan hoe dan ook met taal bezig zijn, dus zeg jij maar wat je leuk vindt. Dat konden ze goed aangeven, daar waren ze heel helder over.”

In de workshops is ook toneel opgenomen. Doen alsof. In het toneelstuk ben je degene die het speelt, bij spoken word ben je het zelf. Die toneelstukjes leverden stress op bij de groep.

Carmen: “De meiden konden niet goed het verschil zien tussen spel en realiteit. Vind je mij dan echt niet aardig, vroegen ze? Maar het maakte voor het resultaat niet uit, we hebben uiteindelijk samen iets gemaakt en daar mogen de dames trots op zijn.”

En wat is je nou het meeste opgevallen?

Lisa: “De meiden spraken in de weken na de workshops onderling vaker Nederlands dan voor het traject!”

Wat is het vervolg?

Lisa: “Met taal bezig zijn werkt. Wij willen na deze pilot graag door met Breda Taal en Cubiss en dan met andere groepen jongeren.”

Zou het ook voor jongens werken?

Lisa: “Dat is een goede vraag. Dat wil ik nog een keer proberen.”

Carmen: “Ligt heel erg aan hoe je het aanvielt. Wij zijn in een gevangenis geweest, met vooral jongens. Daar wilde iedereen heel graag vertellen en aandacht krijgen voor hun verhaal. Je kijkt naar het type mens dat je voor je krijgt. Vervolgens denk je na over hoe je het vertelt, hoe kun je dat leuk doen. En je luistert. Dan vind je vanzelf de aansluiting. Maar het zijn wel vaak meer meiden die meedoen.”

Wat heb je geleerd?

Lisa: “Dat taal en schrijven en lezen leuk wordt als je het op een andere manier verpakt. Zoals nu door spoken word. Het fijne is, dat er niks fout is in spoken word. Het is jouw woord, jij bedoelt er iets mee, en daarom is het goed. Zo is de druk eraf en daar waren de meiden blij mee.

Je moet goed kijken wat bij de groep past. En regelmatig aanpassen als dat nodig is. Ik ken de groep en schatte in dat ze open zouden staan voor deze activiteit. Het was een lekker eigenwijze groep en spoken word werkte er goed. Dat hebben we samen aan den lijve ondervonden.

De pilot is geslaagd omdat we echt op de kaart hebben gezet hoe belangrijk bewust bezig zijn met taal is. Dat doen we trouwens op meer manieren, bijvoorbeeld bij het koken. Dan moet je recepten lezen, weten hoe groentes heten, afwegen. Je moet taal eigenlijk overal bij betrekken. Bewust inzetten, zeker in vrijetijdsbesteding. Deze pilot heeft me heel erg blij gemaakt.”